

Kakor v razsodbi, tako se tudi v zvršilnem sklepu izreče, da je toženec, odnosno zavezanec dolžan povrniti tožitelju, odnosno zahtevajočemu upniku dotične odmerjene stroške v 14 dneh proti zvršilu. Če bi se torej od tožnih stroškov dale zamudne obresti, moralo bi se jih dati tudi od vsakokratnih zvršilnih stroškov. Ni ga zakonitega določila, ki bi v tem oziru delalo razloček med tožnimi in vsakratnimi zvršilnimi stroški. Ta posledica je neizogibna, če se »glavnica« §-a 1333 o. d. z. ne umeje kakor glavna obligacija, ne kakor glavna denarna terjatev, ampak kakor vsaka, tudi nesamostojna denarna svota.

Kolikor meni znano, še tudi v praksi nikdo ni zahteval zamudnih obresti od zvršilnih stroškov. Praksa, dajati in dovoljevati zamudne obresti od postranskih zahtevkov sploh, je tudi naravnost nasprotna težnjam zvršilnega reda, ki hoče pomagati v težavnem položaji zavezancu. Taka pot bi vodila k oderuštvi.

Od postranskih zahtevkov torej sploh ne gredo zamudne obresti; tem manj morejo, čeprav v tožbi nezahtevane in v razsodbi neizrečene, biti vendar zvršljive. Zamuda plačila tožnih stroškov se maščuje z zvršilnimi, zamuda plačila zvršilnih stroškov pa z novimi stroški.

Alkoholizem s pravnega stališča.

(Iz predavanj na VIII. antialkoholskem kongresu na Dunaju.¹)

I.

Zveza med alkoholom in hudodelstvom.

(Predaval dr. Löffler, sodni tajnik in privatni docent na Dunaju.)

To predavanje je kazalo zvezo med vživanjem alkohola in med hudodelstvom na podlagi sodnih izkušenj, in sicer edinole na podlagi najzanesljivejših in najobjektivnejših virov, kakršni so kazenskosodni spisi. Govornik je raziskoval s pomočjo c. kr. justičnega ministrstva spise dunajskega in korneuburškega sodišča. V njih ni sicer skoro ničesar o kroničnem alkoholizmu in njegovih učinkih, ker le-ta ima redkokedaj pomen za pravno presojevanje slučaja, namreč tedaj, kadar vzbuja dvome o dušnem

¹) Glej »Slov. Pravnik« l. 1901 na str. 127.

zdravju obdolženca. Nasprotno pa je akutni alkoholizem, ki je za pravno presojanje deliktov največje važnosti, v spisih kar najskrbnejše dognan. Glavno vlogo ima ta pri deliktih vsled surovosti, dočim pride kronični alkoholizem bolj v poštev pri deliktih proti imovini. Akti so se torej preiskavali le glede akutnega alkoholizma in glede deliktov vsled surovosti. Kljub največji skeptičnosti — na navedbe obdolžencev samih se načeloma ni oziralo — so se pokazale številke, ki silno govore zoper alkohol. Tako je bilo na primer leta 1897. na Dunaju obsojenih radi nasilnega odpora proti oblastvenim osebam (hudodelstvo po §-u 81 kaz. zak.) 258 oseb; izmed teh je bilo — kakor je dokazano — ob času dejanja pijanih 198 oseb. Radi težke telesne poškodbe je bilo obsojenih 130 oseb; izmed teh je bilo pijanih 75. Pri tem ni vračunjenih mnogo slučajev, v katerih so bili storilci popolnoma pijani, zakaj ti ne spadajo v kompetenco sodnega dvora. Tudi pri hudodelstvih zoper nrvnost so se pokazale uvaževanja vredne številke. Preiskavanje se je oziralo tudi na najvažnejše date o osebah storilcev, dalje tudi na dan storitve (nedelja, praznik, delavnik). Več kot posamezne poskušnje ni bilo moči podati, toda ta posamezna poskušnja obsega veliko, namreč okoli 1600 slučajev, iz katerih se pač sme sklepati. Seveda je naloga justičnih uprav — in kongres jim to nalogo gorko na srce polaga — preiskavati s svojimi bogatimi sredstvi alkoholizem kakor vir zločina in ga tudi po možnosti zamoriti.

II.

Sodstvo pa alkoholizem.

(Predaval prof. **Fritsch**, zdravnik dež. sodišča na Dunaju.)

Dotika med pijanstvom in kudodelstvom je splošno znana in statistično dokazana.

Izmed mnogobrojnih alkoholikov, ki pridejo v kolizijo s kazenskim zakonom, jih dospe prav majhen del v psihijatrično opazovanje — seveda ako se pokažejo važni pomisleki glede presodnosti.

V večini teh slučajev gre za afektne delikte, katere uvršča zakon pod pojme javnega nasilstva, teške telesne poškodbe, uboja in umora, ki jih store osebe že degenerativne narave po-

gostem pod skupnim vplivom škodljivostij, in pri tem se navadno jasno pokaže zveza delikta s patološkimi momenti (bolestna vzburljivost, nagnjenje k epileptoidnim slučajem) in zlasti s specifično toksično škodljivostjo pijače.

V teh slučajih je navadno zmočenost uma (vsled patološke pijanosti, oziroma vsled afekta, včasih vsled alkoholskega delirija) tudi popolna pijanost, iz katerih izhaja storilčeva nepredsednost.

Da bi se kdo opil nalašč za gotovo dejanje, to se zgodi redkokedaj; tudi, da bi se kdo opil v svrhu dobiti s pomočjo kakega izgreda preskrbo v blaznici, se pač da tu in tam slutiti, a ne popolnoma dokazati.

Nasproti afektnim deliktom stopijo druga hudodelstva bolj v ozadje. Najprvo pridejo v poštev seksualni delikti, žaljenje veličanstva, bogokletje in požiganje, dočim se pri hudodelstvu proti lastnini (tatvini, goljufiji), ker je treba zanje več prevdarnosti, nahaja primeroma manj odstotkov alkoholikov.

Pri psihijatričnem presojanju alkoholikov »in foro criminali« je treba strogo individualizirati. Mnenje se ravna po stopnji vsakokratnih psihičnih motenj po sebi ali ob času storitve.

Ako pridejo občnovevni pijanci vsled sodnega sklepa, oziroma vsled odredbe policije v blaznice, bi se jih ne smelo izpustiti nikoli brez odobrenja dotičnega oblastva. V tem oziru bi bilo treba zakonovih določil.

Ako se takih elementov nabere po blaznicah, gotovo trpijo koristi le-teh, na drugi strani pa pride, ako se jih prehitro izpusti, družba v nevarnost, in slednjič se pokaže, kako neobhodno potrebni bi bili primerni asili. Tudi pivci, ozdravljeni od hudih alkoholskih dušnih motenj, potrebujejo za poboljšanje ali za ozdravljenje pijanstva, da se jih dalje varuje, ker so večinoma moralnično slabi, vzburljivi, k nasilstvu nagnjeni in neuvridni individui, pri katerih se je opravičeno bati, da se jim povrne dušno motenje z agresijo proti okolici. Interniranje v takih zavodih bi se imelo goditi torej tudi siloma.

Dokler ni takih zdravnic ali varovalnic za ozdravne, oziroma neozdravne pijance, mora biti varstvenemu oblastvu omogočeno semtertja devati in primerno dolgo varovati v zaprtih blaznicah

take pijance, pri katerih je nerazsodnost in občna nevarnost dokazana.

Kaznovanje radi pijanosti po splošnem mnenju ni pripravno za poboljšavanje hudodelcev — pijancev.

Za civilnosodno presojanje alkoholikov in zlasti takih, pri katerih je spoznati še ne globoko motenje inteligence, je važno to, da so podvrženi pijanci iz patoloških vzrokov nepremagljivi sili, da jih je torej smatrati za dušno ne več normalne, na drugi strani pa jih je primerjati, ker brezmiselno kvaro delajo svojim materialnim koristim, zapravljalcem; zato bi bilo uvesti po načinu občnega nemškega državljanskega zakonika zakon, po katerem bi se pijance radi pijanstva obsvojepravilo. To bi bilo tudi boljše nego prisilno interniranje alkoholikov v asilih.

Alkoholike s trajno psihozo je civilnopravno presojati kakor druge umobolne.

V prophylaktičnem oziru — v pomanjšanje kriminalitete sploh — so pripravna vsa navodila proti vživanju alkohola. Brez primernih zakonovih določil pa bi se nemara vidnih uspehov komaj kaj doseglo.

Iz pravosodne prakse.

a) Iz knjige judikatov. Št. 151.

Prisilnemu upravniku je z upravnimi prejemki neposredno poravnati izdatke, omenjene v §-u 120 zvrš. reda, a one, omenjene sub 1 in 5, le v toliko, v kolikor si ne krati svojih pravic do povračila svojih upravnih izdatkov in do primerne nagrade. Zvršilnemu sodišču pa je, ako se predlaga, skrbeti (§ 109 odst. 4, § 113 odst. 2 zvrš. reda), da se primeren del prejemkov pridrži, oziroma sodno založi v zavarovanje prednostnih upravnikovih zahtev pri razdeljevanju prejemkov (§ 124 št. 1 zvrš. reda).

C. kr. pravosodno ministrstvo je z dopisom od 18. novembra 1900, št. 22.938 zaprosilo predsedstvo c. kr. najvišjega sodišča, naj v smislu §-a 16, *lit. f* cesarskega patenta od 7. av-